

NY RAPPORT

Hormonstörande ämnen i kosmetika

Hormonstörande ämnen kan finnas lite varstans. I soffan, i funktionsplaggen eller skorna men också i det vi tvättar oss med och stryker på huden. Riskerna är välkända, ändå tillåts dessa kemikalier i stor utsträckning och används flitigt utan att vi kanske tänker nämnvärt på saken. Det vill branschorganisationen NOC Sweden ändra på.

Foto: iStock, pressbild

Hur påverkas vi av att dagligen utsättas för dessa syntetiska ämnen och hur påverkar de vår miljö? Detta är frågor NOC Sweden vill lyfta med en purfärsk rapport, sammanställd av hudterapeuten och styrelseledamoten Sara Nomberg.

Organisationens ståndpunkt är att hormonstörande ämnen inte hör hemma i det vi använder på huden och nu hoppas man föra branschen i en mer hälsosam riktning.

Vad hoppas ni uppnå?

– Att det blir en debatt så fler får upp ögonen för vad som finns i många av de produkter vi använder varje dag.

En annan förhoppning är att påverka branschen indirekt genom att upplysa konsumenten, förklarar Sara som samtidigt efterlyser större ansvar från myndigheter när det gäller att minska den totala toxiska belastningen.

I rapporten som granskats av en extern toxikolog har man tittat

Parabener är en grupp konserveringsmedel som använts sedan 1920-talet och som blivit omtvistade på senare år.

– De flesta har inte kunskap att ta de besluten, säger Sara som har en kandidatexamen i nutrition från Karolinska Institutet.

Parabener är en grupp konserveringsmedel som använts sedan 1920-talet och som blivit omtvistade på senare år. I Danmark tillåts inte längre vissa av dem i produkter till barn, även Sverige har förbjudit ett antal. Ändå framhåller många producenter deras säkerhet.

– Ur ett allergiperspektiv är de starka konserveringsmedel med bred effekt på mikroorganismer och liten allergipotentia, vilket är fantastiskt. Men när det kommer till den hormonstörande effekten är de ifrågasatta sedan länge förklarar Sara.

Mjukgörande silikoner och ftalater är andra hormonstörande ämnen som är flitigt förekommande i kosmetik. De sistnämnda används bland annat i parfymer för att få dofter att hålla längre och kan ha negativ inverkan på både den som använder parfymen och de i deras närhet. I rapporten skriver Sara att exponeringen är signifikant, problemet menar hon är att konsumenterna efterfrågar funktionen.

– De är inte medvetna om att det finns en baksida, man vill ha en doft som är ”longlasting” liksom.

Även om det skulle kunna gå att få naturliga parfymer att hålla längre är lösningen inte att försöka efterlikna de syntetiska anser Sara, snarare behöver vi lära om.

– Frågan är vad vi kan ha för rimliga förväntningar på kosmetika.

Hormonstörande ämnen kan enligt Kemikalieinspektionen bidra till utveckling av cancer, påverka ämnesomsättningen och förmågan att få barn. Uppgifter från Nordiska ministerrådet från 2018 uppskattar kostnaden för fyra sjukdomar kopplade till hormonstörande ämnen till 330 miljoner kronor per år. Inom EU beräknas kostnaden vara 300 miljarder, enligt Health and Environment Alliance.

Så hur gör vi då för att skydda oss?

– Kroppen är stark och klarar av att hantera gifter, säger Sara som förklarar att många av ämnena lämnar kroppen förhållandevis snabbt. Men inte alltid, vissa fönster är mer kritiska, som när man är eller vill bli gravid.

Att exponeras då kan ge bestående men för fostret förklarar Sara.

– Då är det viktigt att vara extra uppmärksam.

I övrigt rekommenderar hon att använda naturliga parfymer.

– Risken är mindre att det är ftalater i.

Det gäller även hudvård, där naturliga doftämnen är att föredra, den som vill vara på den säkra sidan kan välja oparfymade produkter. Sara uppmanar också att välja fysikaliska solfilter framför kemiska som också konstaterats kunna vara hormonstörande. ☹

Sara Nomberg.

närmare på förekomsten av hormonstörande ämnen i kosmetik, som är samlingsnamnet för hygien- och hudvårdsprodukter, smink och hårvård. Bland annat återfinns högflourerade ämnen men också mikroplaster som sedan 2018 är förbjudna i peelingkrämer, trots att man vet att de inte bryts ned i naturen finns de fortfarande i solskydd och stylingprodukter.

– Det kan vara svårt att påvisa att en särskild kemikalie ger en viss effekt, säger Sara som istället vill varna för den så kallade cocktail-effekten. Hon anser att försiktighetsprincipen borde appliceras i större omfattning och menar att ett för stort ansvar läggs på konsumenten.